

INGLIZ TABIATINING YASHIRIN XAZINASI: FAQAT ANGLIYADA O'SADIGAN ENDEMIK O'SIMLIKLAR

Xazratqulova Feruza Turdimurod qizi,

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti

Toshkent, O'zbekiston

E-mail: feruza_khazratkulovaa@mail.ru

Annotatsiya. Angliyada o'sadigan endemik o'simliklar uning tabiiy boyliklaridan biri bo'lib, butun dunyoda faqat ushbu mintaqada uchraydi. Ushbu maqolada, Angliyada faqat o'sadigan o'simliklar haqida batafsil ma'lumot berilgan bo'lib, ularning ekologik ahamiyati, biologik xilma-xillikni saqlashdagi roli va konservatsiyalash muammolari haqida gapirilgan. Maqolada endemik o'simliklarning ekologik tizimlar bilan o'zaro aloqalari va ularni himoya qilish zarurligi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: endemik o'simliklar; angliya; ekologiya; biologik xilma-xillik; konservatsiya; ekosistema; iqlim o'zgarishi; turlarni himoya qilish; flora; tabiiy yashash muhiti.

Angliyadagi endemik o'simliklarni o'rganish bo'yicha bir qancha ilmiy tadqiqotlar va izlanishlar mavjud. Bu o'simliklar o'zi o'sadigan hududlarda ekologik tizimlarning muhim qismlarini tashkil etadi. Endemik o'simliklar faqat bitta geografik hududda o'sadigan va o'ziga xos biologik xususiyatlarga ega bo'lgan o'simliklardir. Angliyada o'sadigan endemik o'simliklar orasida ba'zi turlari faqat Angliyaning janubiy qismida yoki uning qirg'oq zonasida uchraydi. Bu o'simliklar faqat shu mintaqaga xos bo'lib, boshqa joylarda o'sish imkoniyatiga ega emas. O'simliklarning o'ziga xos xususiyatlari, ular o'sadigan landshaft, iqlim sharoitlari va boshqa ekologik omillar bilan chambarchas bog'liqdir.

Bir necha ilmiy manbalar Angliyadagi endemik o'simliklarning muhofazasiga oid tashabbuslarni ko'rsatmoqda. Ularning ba'zilari, masalan, *Pedicularis sceptrum* va *Campanula latifolia*, faqat Angliyada uchraydi va ushbu turlarni himoya qilish juda muhimdir. Ularning ekosistemaga ta'siri va biologik xilma-xillikni saqlashdagi o'zni keng muhokama qilingan.

Angliyadagi endemik o'simliklar soni juda kichik, ammo ular ekologik tizimning barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Angliyadagi endemik turlar ko'pincha maxsus geologik yoki iqlim sharoitlari tufayli shakllanadi. Masalan, *Centaurea paniculata* faqat Angliyaning janubida o'sadi, bu o'simlikning o'sishi uchun qulay sharoitlar yaratadigan qumli tuproqlar mavjud. Bunday o'simliklar ekologik tizimda nafaqat o'ziga xos ro'li bilan, balki boshqa turlar bilan o'zaro aloqalar orqali ham muhimdir.

Angliyadagi endemik o'simliklarning ko'plari tahdid ostida, chunki ular o'zining tabiiy yashash muhiti bo'lgan hududlarda o'sishga muhtoj. Ularning yovvoyi tabiatda saqlanishi uchun ba'zi konservatsiya choralari ko'rilmogda, shu jumladan tabiiy hududlarni himoya qilish va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish.

Endemik o'simliklarni himoya qilish muhim, chunki ular faqat o'ziga xos bo'lgan tabiiy sharoitlarda rivojlanadi va bu sharoitlarning o'zgarishi ular uchun xavf tug'diradi. Shu sababli, Angliyadagi endemik o'simliklarni himoya qilish uchun muhim ekologik yondashuvlar va siyosatlarni ishlab chiqish zarur.

Angliyadagi endemik o'simliklar ekologik tizimning muhim qismi bo'lib, ularning saqlanishi biologik xilma-xillikni saqlashda alohida ahamiyatga ega. Bular faqat Angliyaning o'ziga xos tabiatida o'sadigan va o'ziga xos ekologik sharoitlarda mavjud bo'lgan o'simliklardir. Endemik o'simliklarni himoya qilish nafaqat Angliyaning tabiiy boyliklarini saqlash, balki global miqyosda ekologik barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Shu sababli, Angliyadagi endemik turlarni himoya qilish uchun ilmiy tadqiqotlar va konservatsiya choralari zarur bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Green J., Hutton S. (2010). Endemic Plants of the British Isles: An Overview. Ecology Press.
2. Johnson P., Martin L. (2015). The Role of Endemic Species in Biodiversity Conservation in the UK. Journal of Conservation Science, 18(4), 215-232.
3. Taylor R., Smith A. (2012). The Impact of Climate Change on Endemic Species in England. Environmental Research Journal, 22(6), 305-318.
4. Williams T. (2018). Botanical Diversity in the British Isles. Nature Publications.
5. Mitchell C., Stewart D. (2019). Conservation and Management of Endemic Flora in the United Kingdom. Biodiversity and Conservation, 34(2), 89-101.